

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

Дизайн архітектурного середовища

Методичні вказівки
до виконання кваліфікаційної роботи
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності G17 «Архітектура та містобудування»,
освітньо-наукова програма «Дизайн архітектурного середовища»

Київ 2026

УДК 72.012

Д 44

Укладачі: В.О. Тімохін д-р арх., професор;
В.А. Щурова, канд. арх., доцент;
Ю.С. Рябець, канд. арх., доцент

Рецензент М.В. Гарбар, канд. арх., доцент

Відповідальний за випуск В.О. Тімохін, д-р арх., професор

Затверджено на засіданні кафедри дизайну архітектурного середовища, протокол № 11 від 30 червня 2025 року.

В авторській редакції.

Дизайн архітектурного середовища : методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи / уклад. : В.О. Тімохін, В.А. Щурова, Ю.С. Рябець. – Київ : КНУБА, 2026. – 36 с.

Містять основні положення щодо виконання роботи та підготовки до захисту, відповідають навчальній програмі з дипломного проєктування, розкривають алгоритм наукового дослідження і техніку впровадження результатів у експериментальне проєктування, включають наочні приклади щодо складу і оформлення.

Призначено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності G17 «Архітектура та містобудування», ОНП «Дизайн архітектурного середовища».

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітньо-науковий кваліфікаційний рівень фахівця відображує спеціальні уміння здобувача та знання інноваційного характеру, генерування, синтезування та застосування нових знань для вирішення актуальних проблем сучасного розвитку архітектурного середовища. Опанування програми магістерського рівня пов'язане з поглибленим філософським баченням і методологічним підходом до наукових проблем організації професійної архітектурно-дизайнерської діяльності.

Кваліфікаційна робота виконується відповідно до вимог та напрямів наукової діяльності кафедри, включає необхідні професійні компетенції, кореспондується з програмою основних та вибіркових спеціальних професійних дисциплін в дизайні архітектурного середовища. Серед яких – концептуальне проєктування архітектурного середовища, критика сучасних архітектурних теорій, наукові дослідження і типологія архітектурного середовища, методологія дизайну архітектурного середовища, методика передпроєктного аналізу міського середовища та в дизайні інтер'єру, художнє проєктування комплексного обладнання інтер'єрів, міський і ландшафтний дизайн, основи ергономіки, дизайну і реклами міського середовища та інтер'єру, художнє проєктування архітектурного та міського середовища, екологічні проблеми формування архітектурного та міського середовища, естетика міського та архітектурного середовища, колористика міського та архітектурного середовища. Позитивний відгук незалежного рецензента, керівника, здатність захистити свою роботу на кафедрі та перед екзаменаційною комісією засвідчує рівень виконаної роботи, виявляє загальнонаукову та спеціальну підготовку випускника.

Мета методичних вказівок – висвітлити принципи, методи і техніку організації дослідження та оформлення отриманих наукових результатів у вигляді магістерської роботи.

Здобувачі мають

знати: загальні положення про методологію наукових досліджень, технологію та основні правила виконання кваліфікаційної роботи магістра;

вміти: усвідомити актуальність проблеми, поставити перед собою наукову задачу, оптимально зорганізуватися під час її вирішення, використати набуті знання та здатність синтезувати матеріал і робити науково обґрунтовані висновки.

Здобувач може вважати свою роботу закінченою, коли вона відповідає наступним умовам: містить достовірний фактичний матеріал, всі висновки обґрунтовані, робота має елементи наукової новизни, визначена наукова і практична цінність роботи від апробації на конференціях, впровадження результатів дослідження у проєктній частині, розроблено розділи з суміжних дисциплін. Після закінчення кваліфікаційної роботи здобувачі повинні володіти знаннями і навичками, які стануть в нагоді в дослідженні та використанні нових методів і технологій проєктування з метою вдосконалення архітектурного середовища.

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ. ЗМІСТ ТЕКСТОВОЇ ЧАСТИНИ

У ході виконання магістерської роботи перед здобувачем постають вимоги щодо постановки та вирішення актуальної дослідної задачі з використанням наукових або інноваційних методів, технічних засобів і прийомів. Важливою є правильна організація процесу дослідження, поступового переходу від аналізу до теорії, її експериментальної перевірки і подальшої можливості впровадження в практику архітектурно-дизайнерського проектування. Тому магістерська робота традиційно складається з аналітичної, теоретичної та експериментальної частин. До складу магістерської роботи входять розділи, пов'язані зі ґрунтовним аналізом обраного об'єкта і предмета дослідження, синтезу отриманих результатів і проведення на цій основі експериментального проектування.

Початок наукової роботи пов'язаний з усвідомленням проблем і постановкою наукової задачі, для вирішення якої необхідно обрати відповідні методи дослідження. У практиці наукових досліджень метод визначається як сукупність прийомів, операцій чи алгоритмів практичної чи теоретичної роботи, спрямованої на вирішення конкретної задачі. Тема та методи дослідження обираються здобувачами у процесі розробки індивідуальної роботи з предмету «Наукові дослідження і типологія архітектурного середовища» на першому курсі здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти. Також на цьому етапі підтверджується актуальність обраної теми, визначається, який характер буде мати робота, – теоретичний або методологічний.

Важливим першим кроком після вибору теми є формулювання вступу магістерської записки та структури подальшого дослідження (рис. 1, 2). За потреби в магістерській роботі перед вступом наводиться термінологічний словник.

Обґрунтування актуальності теми дослідження

Вибір теми дослідження та обґрунтування її соціальної значущості, наукової і практичної цінності – початковий етап магістерської роботи. У складеній структурі типології архітектурних об'єктів здобувач обирає той, який найбільше цікавить його, відповідає рівню обізнаності, пов'язаний з роздумами щодо обрання напряму майбутньої фахової діяльності або слідує іншій індивідуальній меті. Слід брати до уваги і сферу наукових зацікавлень потенційних керівників роботи, які призначаються кафедрою після затвердження тем. Розкриття актуальності слід розпочинати з висвітлення сутності конкретної проблеми – нової задачі, яка ще не має методів вирішення в архітектурно-дизайнерській галузі. Постановка проблеми має враховувати аналіз соціальних державних і галузевих програм, конкретних документів міського рівня щодо перспектив розвитку галузі в Україні: спілки архітекторів України, академії архітектури України; міжнародних організацій: ЮНЕСКО, Міжнародної спілки архітекторів, Міжнародних конгресів архітекторів-дизайнерів; невідкладних

проблем, пов'язаних з відбудовою зруйнованих об'єктів внаслідок воєнних дій та стихійних лих.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Значущість та необхідність дослідження на обрану тему проявляється у відповідності до Законів України, розпоряджень Верховної Ради та Кабінету Міністрів України. Необхідно зазначити, що робота пов'язана із темою науково-дослідної роботи кафедри дизайну архітектурного середовища КНУБА з поточним державним реєстраційним номером. Також зазначаються основні наукові роботи по обраній темі, конференції, семінари тощо.

Визначення мети та задач дослідження

Мета дослідження – це запланований результат реалізації основної ідеї, гіпотези, спрямований на поліпшення показників якості обраного об'єкта чи принципів і методів його проектування. Залежно від формулювання теми та визначення предмету дослідження в магістерських роботах можуть бути зазначені «принципи формування архітектурного середовища», «методи та прийоми», «інноваційні методи», «особливості», «сучасні тенденції», які мають бути чітко прописані в меті й у висновках, а також визначення принципів, методів, надання науково обґрунтованих методичних рекомендацій щодо проектування визначених об'єктів. Задачі дослідження мають бути сформульовані згідно з назвами аналітичного, теоретичного та експериментального розділів магістерської роботи, їхніх складових параграфів та поглиблювати зміст поставленої мети.

Об'єкт, предмет і межі дослідження

Визначення понять об'єкта і предмета дослідження мають бути закладені в формулюванні теми дослідження. Під об'єктом зазвичай розуміються елементи архітектурно-дизайнерського середовища, а саме: будівлі, споруди, їхнє предметне наповнення інтер'єрів та міського середовища. Об'єкт дослідження може бути інноваційним, принципово новим, якого наразі немає в номенклатурі типологічних груп будівель і споруд. В якості предмета дослідження можуть виступати наступні категорії: «архітектурно-планувальна організація», «функціонально-просторова структура», «об'ємно-планувальна структура», «предметно-просторова організація», «середовищна організація» тощо. Предмет дослідження – один з аспектів об'єкта, його якісна властивість, яка виражається в його композиційних перевагах, художньому прояві, функціональності, структурності, ергономічності, енергоефективності тощо. Окреслення меж дослідження проводиться на основі аналізу результатів попередніх наукових праць та коригується відповідно до вимог щодо змісту магістерської роботи як початкової, спрощеної стадії наукового дослідження.

Рекомендації щодо вибору методів дослідження

Методи дослідження поділяють на дві групи: емпіричні та теоретичні. До *емпіричних методів* відносяться методи спостереження, порівняння, експериментального проектування.

Метод спостереження допомагає отримати первинну інформацію про специфіку функціонування і архітектурно-планувальну організацію об'єкта дослідження. Він проводиться на стадії передпроектного аналізу і стосується як архітектурного об'єкта, так і ділянки проектування.

Метод порівняння застосовується для визначення подібності або відмінності аналогових рішень, встановленням загальних специфічних рис, притаманних порівнюваним об'єктам.

Метод експериментального проектування використовується під час виявлення специфічних властивостей об'єкта, для перевірки правильності теоретичних висновків, під час демонстрації результатів наукового дослідження. До теоретичних методів відносяться методи формалізації, метод наукових гіпотез, історичний метод, системний і середовищний підхід.

Метод формалізації використовується у випадках дослідження функціональної структури об'єктів з математичним обрахуванням економічності та ефективності проектних рішень, розробці нормативних документів.

Метод гіпотез полягає в систематизації раніше накопичених знань і пошуку нових результатів на основі недостатньої вивченості окремих питань. Формування гіпотези – це припущення, яке в подальшому обґрунтовується перевіркою отриманих результатів на практиці.

Історичний метод застосовується під час відновлення, реконструкції або реновації, дає змогу прослідкувати етапи виникнення, формування та розвитку типологічної групи досліджуваних об'єктів з метою виявлення закономірностей їхньої організації. До такого методу слід віднести історико-культурний аналіз з виявленням генезису розвитку об'єкта чи ділянки проектування, стильових особливостей складеного оточення.

Системний підхід передбачає всебічне дослідження ієрархічно підпорядкованих об'єктів. Розподіл на підсистеми, що досліджуються окремо і в наступному етапі синтезуються з інтеграцією зв'язків між виокремленими рівнями, є складною задачею для науковців, тому в магістерських роботах практично не застосовується.

Середовищний підхід – розповсюджений як альтернатива системному підходу та орієнтує дослідників на плюралістичні концептуальні уявлення та поєднання історичних і сучасних елементів архітектурного середовища.

Емпірично-теоретичні методи являють собою методи аналізу, синтезу та моделювання, які і бажано застосувати у магістерській роботі відповідно до структури дослідження.

Застосування обраних методів на різних етапах виконання магістерської роботи сприятиме отриманню нової інформації про структуру і функціонування досліджуваного об'єкта.

Найчастіше здобувачі вказують наступні методи дослідження, які є еквівалентом або складовими наведених вище груп: методи спостереження та натурного обстеження, узагальнення наукових досліджень, історичного аналізу, порівняльний аналіз вітчизняного та міжнародного досвіду, анкетування,

розрахунку кількісних показників, комплексного підходу, структурно-функціонального моделювання, експериментального проєктування тощо.

Наукова новизна і практична цінність отриманих результатів

Наукова і практична цінність дослідження пов'язана з вибором об'єкта, предмета і методів дослідження, які можуть бути або традиційними, або новими. Комбінація традиційних уявлень і нових поглядів на проблему можуть стати основною значущістю отриманих результатів. Наукова новизна зазвичай відповідає наступним діям: «розроблено», «поглиблено», «удосконалено». Практична цінність визначається у ході експериментального проєктування, зміст якого полягає у впровадженні результатів проведеного дослідження. Для практичної цінності важливо запропонувати конкретні рекомендації щодо середовищної організації, функціонально-планувальних, об'ємно-планувальних та предметно-просторових рішень об'єкта, які можуть стати основою для розробки методичних матеріалів з проєктування або внесення змін в дієві нормативні документи. Також не виключена можливість впровадження в практику проєктування за певних державних завдань та виконання роботи згідно з конкурсними програмами або в діяльності конкретної архітектурно-будівельної фірми чи іншої установи.

Апробація результатів

Публікація проміжних та кінцевих результатів дослідження в тезах науково-практичних конференцій, статтях у наукових збірках та доповідях на Міжнародних, Всеукраїнських та вузівських конференціях на тему магістерської роботи. Також зараховується участь у Всеукраїнському конкурсі наукових робіт студентів. Основні результати магістерського дослідження описуються наступним чином: доповідь і тези на тему «назва доповіді» на Міжнародній або Всеукраїнській чи університетській науково-практичній конференції «назва конференції», місце проведення, число, місяць, рік. В кінці речення посилання на тези доповіді, які оформлюються в загальному списку використаних джерел.

Структура і обсяг магістерської роботи

Магістерська робота складається зі вступу, чотирьох розділів з висновками, загальних висновків, списку використаної літератури. Три розділи стосуються фахової спеціалізації: аналіз, теоретична частина та опис впровадження в проєктні пропозиції, а четвертий – зі суміжних дисциплін, затверджених положеннями до магістерських робіт, що діють на час виконання роботи. Всього магістерська записка складає XXX сторінок, з яких текстова частина складає XXX сторінки (має бути не менше 100 сторінок), XX ілюстрацій, список літератури складає XXX інформаційних джерел.

Графічна частина магістерської частини включає 6 аркушів А1 за ілюстраціями параграфів першого і другого розділів, третій розділ описує проектну частину, тому ілюстрації параграфів третього розділу можуть містити схеми, статистичні дані проведеного дослідження і «розчинятися» у проєктній частині. Таким чином результати проєктного впровадження складають 9 аркушів А1, усього 15 аркушів А1.

1.

Рис.

Схема вступу магістерської роботи

Основою успішного викладення результатів дослідження є вдала структура роботи – її зміст по розділах основної частини й уточнення по параграфах. В ході дослідження, опис якого є визначальною частиною магістерської роботи, мають бути представлені впровадження аналітичних і теоретичних результатів, отриманих шляхом аналізу і синтезу знань архітектурно-дизайнерської діяльності, в експериментальне проєктування відповідних об'єктів за обраною темою.

На першому етапі формування структури магістерського дослідження, скоріше, опис змісту роботи, науковий керівник пропонує опрацювати необхідну літературу, архівні документи, довідкові матеріали тощо.

Перший розділ – аналітичний, у його параграфах згідно з попередньо розробленим робочим планом за усталеною схемою розглядається три аспекти з наступних: стан вивченості проблеми, коли аналізуються останні наукові дослідження за темою магістерської роботи (10 – 16 наукових праць) та мають бути виділені 3 – 4 нагальні проблеми; історичні передумови розвитку будівель і споруд даної типологічної групи; аналіз аналогів світового досвіду (10 – 16 аналогів); аналіз зарубіжного досвіду та порівняння стану вирішення проблем з вітчизняною практикою; сучасні тенденції (3 – 4 тенденції); роль, місце або

класифікація об'єктів; фактори і умови проєктування і будівництва чи реконструкції архітектурного середовища.

У тексті параграфа, в якому проводиться аналіз наукових досліджень, слід порівняти – як теорія відноситься до практики, що розвивається швидше, які існують протиріччя.

Тенденції описуються альтернативні з наведенням прикладів. На кожному з трьох тенденцій бажано надати по три приклади. Аналоги також не просто описуються, як вони представлені на сайтах компаній, зазначається концепція проєктної пропозиції і будівництва об'єкта-аналогу, проводиться порівняльний аналіз кожного проєкту: що спільного, що відмінного, що треба взяти до уваги в подальшому експериментальному проєктуванні.

Серед факторів виділяють такі: природні (кліматичні, геологічні, гідрологічні, біологічні), техногенні, екологічні, соціальні, психологічні тощо. Вони можуть змінюватися та обиратися для кожної теми самостійно, треба описати як враховувати кожну групу факторів у конкретному випадку. Визначити головні та другорядні та які вимоги вони ставлять перед проєктувальником.

Другий розділ – теоретичний, у ньому розглядаються методика дослідження, теоретичні питання розвитку типології чи методів проєктування, формуються теоретичні результати і висновки. Залежно від визначеного предмета дослідження в темі другий розділ матиме в назві параграфів: «методи», «принципи», «засоби і прийоми», «вплив», «закономірності», «прогнозування» тощо. За змістом мають бути наведені 2 – 4 принципи, 4 – 5 прийомів для повноти вивчення об'єкта.

Третій розділ по суті є пояснювальною запискою до експериментального проєкту, в якій надаються рекомендації щодо удосконалення або модернізації об'єкта дослідження. В проєктній частині магістерської роботи більш детально розкривається суть дослідження та наочно проілюстровані впровадження. Здобувач розробляє програму-завдання, яка відповідає темі дослідження та вибраному об'єкту проєктування під час роботи над переддипломним проєктом в межах програми концептуального проєктування. Під час роботи над науковою частиною та поглибленням знань предмета програма може коригуватися. У параграфах третього розділу розглядається аналіз вихідної ситуації, функціонально-планувальне, об'ємно-просторове рішення, предметно-просторове середовище, благоустрій і дизайн інтер'єру. До цього розділу ілюстраціями є результати передпроєктного аналізу, ситуаційний, опорний план, генеральний план, схеми, архітектурні, креслення, 3D зображення.

Наступні розділи суміжників згідно із затвердженою програмою та положеннями щодо підготовки і захисту магістерських робіт, які коригуються в поточному році. Вони виконуються згідно із завданням, яке надають викладачі з цивільного захисту або інших дисциплін і формуються в окремий розділ зі своїм змістом та списком використаних джерел. На час виконання завдань здобувачем має бути розроблений проєкт на стадії ескізу та заповнені титульні аркуші.

ЗМІСТ

ВСТУП	10
РОЗДІЛ I. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНОГО ПІДХОДУ В ПРОЄКТУВАННІ ТА БУДІВНИЦТВІ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	15
1.1. Основні напрями досліджень архітектурного середовища закладів середньої освіти	15
1.2 Вітчизняний досвід сучасного проєктування і будівництва закладів середньої освіти	20
1.3 Зарубіжний досвід проєктування і будівництва закладів середньої освіти	31
Висновки до розділу I	41
РОЗДІЛ II. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	42
2.1. Принципи формування архітектурного середовища закладів середньої освіти	42
2.2. Методи дослідження архітектурно-планувальної структури закладів середньої освіти	57
2.3. Особливості функціональної організації закладів середньої освіти	67
Висновки до розділу II	78
РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА ПРИКЛАДІ НАВЧАЛЬНОГО ЦЕНТРУ	80
3.1. Рішення генерального плану навчального центру в м. Ірпені	80
3.2. Архітектурно-планувальне рішення навчального центру	97
3.3. Зовнішнє та внутрішнє опорядження навчального центру	105
Висновки до розділу III	109
РОЗДІЛ IV. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ	110
Вступ. Загальні поняття	110
4.1. Коротка характеристика об'єкту проєктування	112
4.2. Обґрунтування та прийняття рішень з питань цивільного захисту	114
4.3. Розрахунок заходів цивільного захисту на об'єкті, що проєктується	118
Висновки до розділу IV	125
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	128
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	130
ДОДАТКИ	141

Рис. 2. Приклад змісту-структури магістерської роботи на тему «Засоби архітектурно-планувальної організації закладів середньої освіти (на прикладі навчального центру в м. Ірпені)» здобувачки другого (магістерського) рівня вищої освіти групи ДАС-м23-6 Коцюбинської К.О., керівник: д-р арх., проф. Тімохін В.О.

Висновки наводяться після кожного з розділів, крім цього, наприкінці треба чітко сформулювати загальні висновки. Висновки до кожного з розділів пишуться на основі поточних отриманих результатів з кожного параграфа. Якщо в параграфі йдеться про принципи чи методи, то у висновку треба їх перелічити і надати коротку характеристику. Традиційна схема написання висновків включає коротку суть отриманих результатів, обґрунтування їхньої достовірності, формулювання наукової новизни та практичної значимості. Загальні висновки мають співвідноситись з метою і завданнями, сформульованими у вступі, синтезувати отримані результати та окреслювати напрями подальших досліджень даної теми.

Список використаних джерел

В роботі наводиться той список літературних джерел, ідеї з яких було використано безпосередньо під час написання магістерської записки, наукові праці, які стали основою для генерації ідей на дану тему, конкретні посилання на електронні ресурси, з яких бралися ілюстрації і таблиці. Внесення до списку використаних джерел без посилання на них у тексті заборонено. Згідно «Положень про кваліфікаційну роботу здобувачів вищої освіти Київського національного університету будівництва і архітектури» від 2024 року, кількість джерел має сягати до 60 пунктів, з них 30% мають бути іноземні видання та сайти, інші, бажано сучасні – п'ятирічної давнини, видані українською мовою. Оформлення списку слід дотримуватися згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» чи загальноприйнятих міжнародних стандартів (APA, MLA тощо).

Для збору інформації слід користуватися не тільки інтернет-джерелами, а й відвідувати під час проходження переддипломної практики наукові й галузеві бібліотеки, працювати з архівними даними у спеціальних установах, збирати інформацію в інших наукових закладах, які займаються спорідненими темами та проектних організаціях, які займаються даною темою. Окрім опрацювання монографій і книг, слід приділити увагу дисертаціям, авторефератам дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії архітектури та доктора архітектури, науковим статтям, тезам науково-практичних конференцій, довідниковій літературі, матеріалам конкурсних проектів, аналогічних магістерських робіт. Wikipedia не вважається за офіційне джерело інформації для наукової роботи. Огляд літературних джерел може бути включений в текст магістерської роботи. В такому разі висвітлюються актуальні завдання, наводяться вагомі результати досліджень інших авторів, схеми і таблиці з обов'язковим зазначенням автора навіть у процесі переробки дизайну матеріалів за умов збереження змісту.

Додатки містять такі допоміжні або додаткові матеріали дослідження: статистичні дані, програму-завдання на проектування, пошукові варіанти переддипломного проекту, додаткові креслення. Обов'язковим у додатках є наведення скан-копій сертифікатів виступу на не менш ніж двох конференціях за темою магістерської роботи та тексту тез, за потреби (рис. 3).

Апробація результатів дослідження на науково-практичних конференціях

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, МІСЦЕВОГО САМОВРЯДВАННЯ, РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА МІСТООБУДОВАННЯ
 МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД, ТЕРИТОРІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ
 КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ (КНУБА)
 ДП НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ БУДІВЕЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА ІМЕНІ В.С. БАЛИЦЬКОГО (ДП «НДІБВ»)
 АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ (АБУ)
 НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
 НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОГО БУДІВНИЦТВА (НДІ ІНБУД)
 УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК (ЮБЕК НІМЕЧЧИНА)
 БРАНДЕНБУРЖЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (НІМЕЧЧИНА)
 ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ М. БРНО (ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА)
 СІЛЬСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (СУТ)
 КРАКІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМ. ТАДЕУША КОСТОШКА (ПОЛЬЩА)
 УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МАТЕРІАЛІВ (КИТАЙ)
 ДЕПАРТАМЕНТ МІСТООБУДОВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРИ КМДА
 НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ АРХІТЕКТУРИ, МІСТООБУДОВАННЯ І ДИЗАЙНУ (НДІТАМД)
 ДП «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРОЄКТУВАННЯ МІСТ «ДІПРОМІСТО» ІМ. Ю.М. БІЛОКОНЯ
 THE WALL UKRAINE

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ФОРУМ
«Архітектура, Будівництво, Дизайн : Технологія, Енергетика, Менеджмент»

IX Міжнародна науково-технічна конференція «Ефективні технології в Будівництві»
СЕРТИФІКАТ
 підтверджує, що
ПАНАСЮК Євгеній Валерійович
 брав(ла) участь у конференціях форуму
 16-17 Жовтня 2024р. Київ, Україна
 Rector of Kyiv National University of Construction and Architecture – the head of organizing committee

X Міжнародна науково-технічна конференція «Архітектура історичного Києва. Синергія архітектури та дизайну»
CERTIFICATE
 confirms that
Yevhenii PANASIUK
 has participated in the conferences forum
 16-17 October 2024 Ukraine, Kyiv
 Oleksii Dnipro

партнери | partners
 PERI, Mapei, LIRALAND, WALL, LIRATO, GRAPHISOFT, CENTER, AUTODESK, Thermo ELF, MUK, miyamoto.ukraine, ALLBAU, software, ALUJAN, AIBK, GROUP, HAASER, TORRENT, ELEET, KBU, Prof. Build

Certificate No. KNUCA-24-11-296

а

Сертифікат
 засвідчує, що
Панасюк Євгеній Валерійович
 взяв(-ла) участь у
 НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ
 ПРОБЛЕМИ І МЕТОДИ ВІДНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ
 АРХІТЕКТУРНО-МІСТООБУДІВНОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ
 у співпраці з кафедрою Міського дизайну та планування
 архітектурного факультету Технічного університету
 Дармштадта

- до 95-річчя КНУБА
- до 35-річчя кафедри Дизайну архітектурного середовища
- до 35-річчя кафедри Теорії архітектури і архітектурного проектування

9 квітня 2025

Ковальська Г.Л.
 д. арх., проф.
 зав. кафедри Теорії архітектури і АП

Кашенко О.В.
 декан архітектурного факультету

Тімохін В.Ф.
 д. арх., проф.,
 зав. кафедри ДАС

б

*а - Міжнародний науково-технічний форум «Архітектура, Будівництво, Дизайн: Технологія, Енергетика, Менеджмент», 16-17 жовтня 2024р., КНУБА, Київ;
 б - Науково-практична конференція «Проблеми і методи відновлення і розвитку архітектурно-містобудівного середовища в Україні» у співпраці з кафедрою міського дизайну та планування Технічного університету Дармштадта, присвяченої 95-річчю КНУБА; 35-річчю кафедри Дизайну архітектурного середовища; 35-річчю кафедри Теорії архітектури і архітектурного проектування, 9 квітня 2025 р., КНУБА, Київ.*

Рис. 3. Приклад оформлення додатка апробації результатів дослідження здобувача групи ДАС-м23-6 Панасюка Є.В., керівники: канд. арх., доц. Зінов'єва О.С., канд. арх., доц. Рябець Ю.С.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТОВОЇ ЧАСТИНИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Текстова частина кваліфікаційної роботи – магістерська записка – по суті є першим серйозним науковим дослідженням, тому назва «записка» дещо спрощує її роль. Це – офіційний документ і важливо дотримуватись правил оформлення. Рекомендований обсяг пояснювальної записки – 80÷120 сторінок без урахування додатків.

Кожен зі структурних елементів магістерської записки, а також розділи основної частини та додатки починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи: «**ЗМІСТ**», «**ВСТУП**», «**РОЗДІЛ**», «**ВИСНОВКИ**», «**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**», «**ДОДАТКИ**» великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти нумерують арабськими цифрами. Підрозділи або параграфи треба нумерувати у межах відповідного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і поточного підрозділу – 1.1, 1.2 тощо (рис. 4).

На сторінці зі змістом зазначається номер початкової сторінки кожного структурного елемента (рис. 2). Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як «Перелік умовних позначень».

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ АРХІТЕКТУРНІ ПРИЙОМИ ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВОЇ, ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ТА ЛАНДШАФТНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИТЛОВИХ КОМПЛЕКСІВ СЕРЕДНЬОЇ ПОВЕРХОВОСТІ

2.1. Сучасні прийоми формування функціонально-планувальних рішень житлових комплексів

Сучасне проектування житлових комплексів активно змінюється. На це впливають нові потреби суспільства, економічні труднощі та вимоги до екологічності. Аналізуючи ці зміни, можна побачити, як актуальні тенденції сприяють розвитку житлової архітектури в Україні...

Рис. 4. Приклад оформлення структурних елементів магістерської записки здобувачки групи ДАС-м23-6 Полякової О.М., керівники: канд. арх., доц. Щурова В.А., канд. арх., доц. Гарбар М.В.

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами (без знака №) у правому верхньому куті сторінки. Першою сторінкою роботи є титульна, яка враховується в нумерацію, але не нумерується. Також не проставляються номери сторінок завдання, резюме, висновку антиплагіатної перевірки (див. дод. 1 – 5), текст змісту (рис. 2), хоча вони також включаються до загальної нумерації сторінок.

Текст друкується з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Поля таких розмірів: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Шрифт – Times New Roman 14 розміру з міжрядковим інтервалом 1,5, вирівнювання строк по ширині.

Рисунки в тексті являють собою фотографії, креслення, блок-схеми, графіки, схеми. Вони мають бути вставлені після першого нагадування про них в тексті або на наступній сторінці, нагадування оформлюється наступним чином: (Рис. 1.8) в кінці речення та (рис. 1.8) всередині речення. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і зазначають номер розділу і порядковий номер ілюстрації, між якими ставлять крапку. Наприклад, «Рис. 1.2» – це другий рисунок першого розділу. Рисунки та графіки вставляють у одному з растрових форматів (jpg, tif) з роздільною здатністю не менше, ніж 300dpi. Прості рисунки допускається виконувати засобами Microsoft Word, при цьому їх обов'язково групувати в окремий об'єкт, складні багатокомпонентні рисунки формувати за допомогою програмних комплексів Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, Corel Draw та інших. Написи на рисунках виконують шрифтом основного тексту, кегль – 12. Рисунки нумерують і підписують, під рисунком шрифтом основного тексту, кегль – 14, вирівнювання – по центру. Дозволяється нумерацію та підпис виділяти курсивом (рис. 5). Над ілюстрацією та під її підписом, розміщеними всередині тексту, треба пропустити по одному рядку, щоб вони не зливалися з текстом. Рисунок та підпис під ним мають бути розміщені на одній поточній сторінці.

Рис. 5. Приклад оформлення рисунку магістерської записки здобувача групи ДАС-м23-5 Іващенко В.О., керівник д-р арх., проф. Тімохін В.О.

Таблиці в магістерських роботах спеціальності G17«Архітектура та містобудування» не є розповсюдженими. Здобувачі частіше використовують блок-схеми з малюнками під час розробки класифікацій, зазначенні факторів і позиціонують їх як рисунки.

Як і рисунок, таблицю потрібно розміщувати безпосередньо після першої згадки про неї вперше або на наступній сторінці. На таблиці у тексті мають бути посилання – наприклад, (табл. 2.2). Це означає, що це друга таблиця другого розділу. У тексті назва «Таблиця 2.2» вирівнюється по правому краю сторінки. На відміну від рисунків таблицю підписують зверху, назву друкують як загальні речення шрифтом основного тексту: кегль – 14, шрифт – звичайний, вирівнювання – по центру. Текст таблиці виконують шрифтом основного тексту, кегль – 12, заголовки колонок: кегль – 12, шрифт – напівжирний, вирівнювання – по центру (рис. 6). Якщо таблиця не вміщується на одній сторінці, можна перенести її на наступну з наступним зазначенням: наприклад, «Продовження табл. 2.2». На наступній сторінці вказують тільки нумерацію вертикальних граф без заголовків.

Таблиця 3.2

Завдання на проєктування багатofункціонального комплексу

№	Назва приміщень	Площа м ²
1.	Вхідна група приміщень:	360
1.1	Тамбур	8
1.2	Кімната охорони	4
1.3	Гардероб	12
1.4	Вестибюль	86
1.5	Коридор	60
1.6	Ліфтовий хол	100

Рис. 6. Приклад оформлення таблиці в тексті магістерської роботи

Список використаних джерел можна оформлювати одним із наступних способів: у порядку зазначення посилань у тексті вперше; в алфавітному порядку за першою літерою прізвища автора чи заголовку; за хронологією видань.

Посилання на джерела не тільки шанобливе ставлення до попереднього автора, чиї ідеї використовуються, але й допомога наступним вченим відшукати потрібні документи й іншу необхідну інформацію.

Якщо не йде прямого цитування, а використано ідеї та думки з багатосторінкових джерел, то в тексті треба вказати номер посилання, який зазначено в списку джерел, і сторінку та номер ілюстрації, таблиці чи формули, як і в прямому цитуванні, наприклад, [35, с. 120]. В іншому випадку посилання в

тексті оформлюється наступним чином: [27] в квадратних дужках. Посилання на формули – в дужках, наприклад, «... у формулі (2.1)».

Згідно з науковою етикою слід ретельно ставитися як до цитування, так і до переказу думок інших авторів, не виривати з контексту корисні речення для доказу власних аргументів. Слід також дотримуватися правил копірайту, зазначених в деяких монографіях, що не можна копіювати чи використовувати будь-який фрагмент без письмового дозволу автора. Це грає роль під час перевірки роботи на плагіат.

Посилання на ресурс також ставиться у разі використання ілюстрацій, фотографій інших авторів або взятих з мережі Інтернет. Якщо використовуються таблиці чи схеми інших науковців, слід зазначити автора (рис. 7).

Таблиця 2.1

Класифікація функціональних зон житлових комплексів, за Гнат Г.О.

Тип функціональної зони	Основні елементи	Мінімальна площа (м²/особу)	Особливості організації
Житлова	Квартири, коридори, сходи	18 – 22	Гнучке планування, модульність
Громадська	Вхідні групи, хол, зони відпочинку	1,2 – 2,0	Доступність для всіх категорій населення
Комерційна	Магазини, офіси, сервісні приміщення	0,5 – 1,5	Розміщення на перших поверхах

Рис. 7. Приклад оформлення таблиці з посиланням на іншого автора

Не менш ніж за два тижні закінчену магістерську записку треба подати на перевірку плагіату уповноваженій особі кафедри або університету. До передачі треба заповнити резюме, яке становить 2 – 3 сторінки (див. дод. 4). Після резюме вставляється документ, що засвідчує акт проходження перевірки, засвідчений відповідальною особою (див. дод. 5). Дані заповнюються після отримання листа про успішну перевірку.

У процесі друку записки слід зауважити, що всі літери, лінії, цифри мають бути чіткі, не розпливчасті. Усі рядки повинні бути чорного кольору, необхідні заголовки виділені жирним шрифтом. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці. Змінання аркушів та інші технічні пошкодження не допускаються. На допуск до захисту магістерська записка повинна мати тверду палітурку, прошита і проклеєна.

У комплексній масштабній роботі, яку виконують студенти в творчій групі, обсяги робіт повинні бути чітко розмежовані в графічній частині проекту. Записки повинні писатися усіма учасниками як окремі самостійні наукові праці зі своїм власним науковим внеском.

МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Графічна частина складається з демонстрації аналітичних висновків, таблиць теоретичних розділів наукової частини та графічних матеріалів проєктної пропозиції. Обсяг графічної частини від 15 аркушів А1: 6 – 9 аркушів відводиться для ілюстрації наукового дослідження, 9 – 6 аркушів – для креслень експериментального проєкту. На кожний розділ, що складається з трьох параграфів або підрозділів, треба орієнтуватися на 3 аркуші А1, по одному на підрозділ. Таким чином, перший і другий розділ має бути 6 аркушів А1. Оскільки третій розділ вже є впровадженням результатів у проєктну пропозицію, то наукова частина може частково «розчинятися» в проєктній з наведенням схем, діаграм, викладення даних передпроєктного аналізу. Четвертий розділ, що стосується суміжників, на графічній експозиції не відображується, але є невід'ємною частиною магістерської записки.

Важливою складовою є презентація, що складається зі слайдів креслень графічної частини і демонструється здобувачем на захисті. Також здобувач має представити зшитий альбом формату А3 з презентацією для перегляду комісією. Після захисту цей альбом зберігається в архіві університету разом з магістерською запискою.

Презентація являє собою стисле ілюстроване подання результатів проведеної роботи з наукової та проєктної частин. Розміщення в презентації результатів, висновків, що не описуються в записці, заборонене. Щодо подачі графічної частини є відмінності з тими малюнками, що розміщені у тексті після першого згадування. В графічній частині малюнки, які представлені в параграфі, мають формуватися у табличну форму. Якщо, наприклад, описується історичний досвід, то матеріали надаються по етапах: зародження, формування та розвитку.

Згідно з «Положеннями про кваліфікаційну роботу, здобувачам вищої освіти Київського національного університету будівництва і архітектури», затверджених Вченою радою КНУБА 31.05.2024 р. та введених в дію наказом ректора №224 від 12.06.2024 р., необхідно дотримуватись наступної структури презентації:

- 1-й слайд – титульний аркуш альбому з зазначенням теми, прізвища, ім'я по батькові здобувача та керівника або кількох керівників згідно з призначенням на кафедрі, назва випускової кафедри, рік захисту;
- 2-й слайд – загальна компоновка усіх графічних матеріалів на аркушах А1 у зменшеному до А3 розмірі;
- 3-й слайд – складові вступу: актуальність, мета, задачі, методи дослідження, наукова новизна, об'єкт, предмет тощо;
- 4-й слайд – структура кваліфікаційної роботи згідно зі змістом;
- наступні слайди – ілюстративний матеріал по розділах: схеми, фото з пояснювальними підписами, діаграми та проєктні креслення;
- останній слайд – загальні висновки та результати кваліфікаційної роботи, результати апробації.

ЗМІСТ І ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ

Теоретична складова графічної частини магістерської роботи являє собою оформлені матеріали наукового дослідження аналітичного і теоретичного розділів. В тексті магістерської записки до кожного підрозділу чи параграфа в розділі наводяться окремі малюнки, які треба скомпонувати у вигляді таблиць, блок-схем, доповнених фотографіями і прикладами, діаграм тощо (рис. 8 – 10). Для експозиції загальної компоновки на кожний розділ приходиться фактично три аркуші А1 – по одному на параграф. Матеріал має бути представлений на аркуші А1 горизонтально, аналогічну орієнтацію мають і слайди презентації.

	Загальний вигляд	Генеральний план/Аксометрія/Типовий план	Характеристика
СОЦІАЛЬНА ОРІЄНТОВАНІСТЬ			ЖК Unit.Home, Київ. UPD та KAH девелопмент 2020-2025 ЖК із продуманою системою громадських просторів, що стимулюють формування спільноти мешканців.
			ЖК Rybalsky, м.Київ. Perfect Group, Saga Development, Riverside Development 2016-2025 Проект реновації промзони з інклюзивним середовищем та різномітним житлом для різних соціальних груп.
			ЖК Respublika, Київ. KAN Development 2016-2025 Багатофункціональний ЖК, спроектований за принципом «місто в місті» з повною соціальною інфраструктурою.
ГНУЧКЕ ПЛАНУВАННЯ			ЖК Resident Concept House, м.Київ. SAGA Development 2019 Комплекс з можливістю індивідуального зонування простору завдяки мінімальній кількості несучих конструкцій.
			ЖК Riverdale, м.Київ. Perfect group 2021-2025 Інноваційний проект з квартирами-трансформерами, що змінюють конфігурацію за допомогою рухомих перегородок.

Рис. 8. Фрагмент графічного оформлення аналітичних досліджень першого розділу здобувачки групи ДАС-м23-6 Полякової О.М., керівники: канд. арх., доц. Щурова В.А., канд. арх., доц. Гарбар М.В.

2.3. ОСОБЛИВОСТІ ЛАНДШАФТНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИТЛОВИХ КОМПЛЕКСІВ

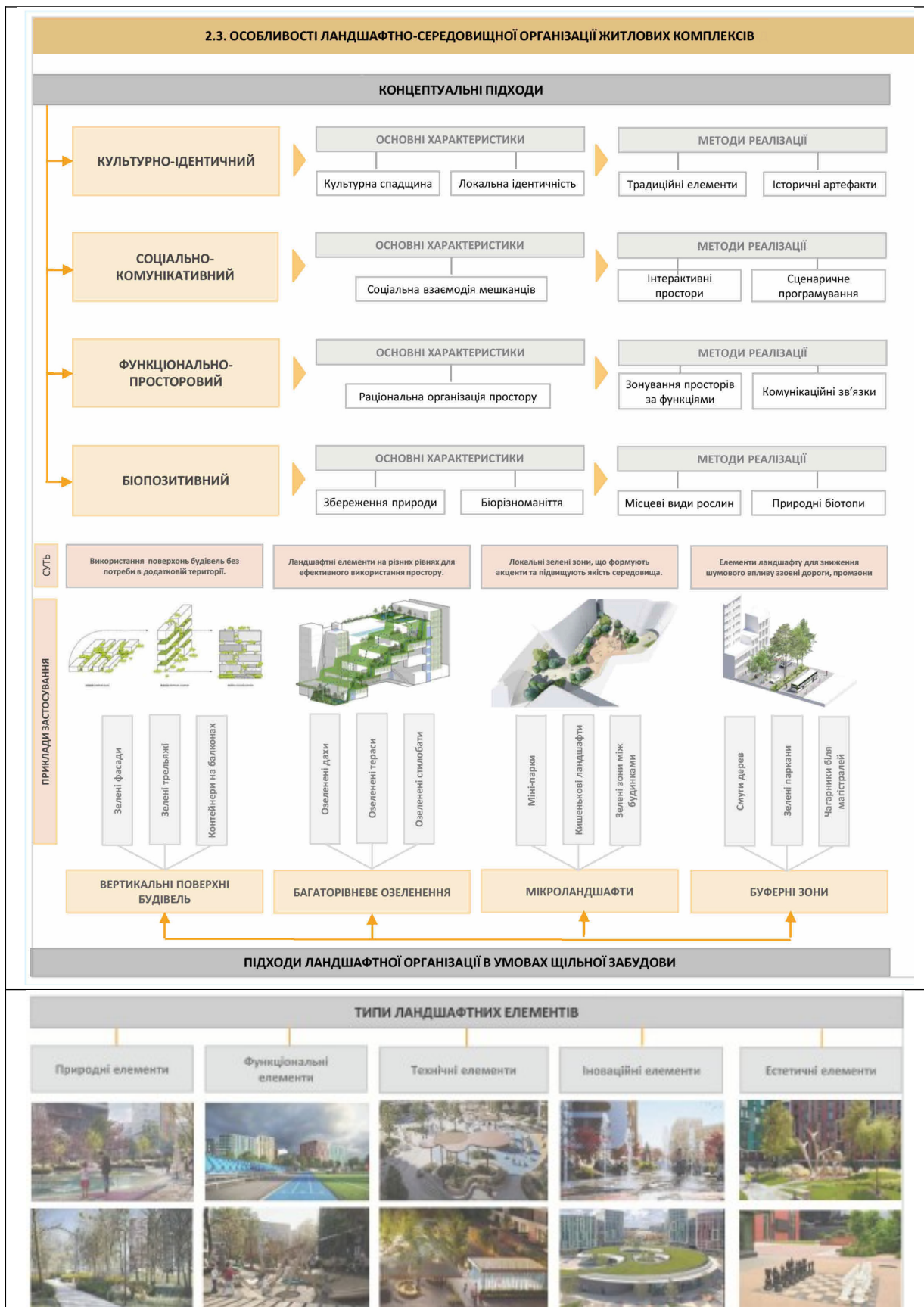
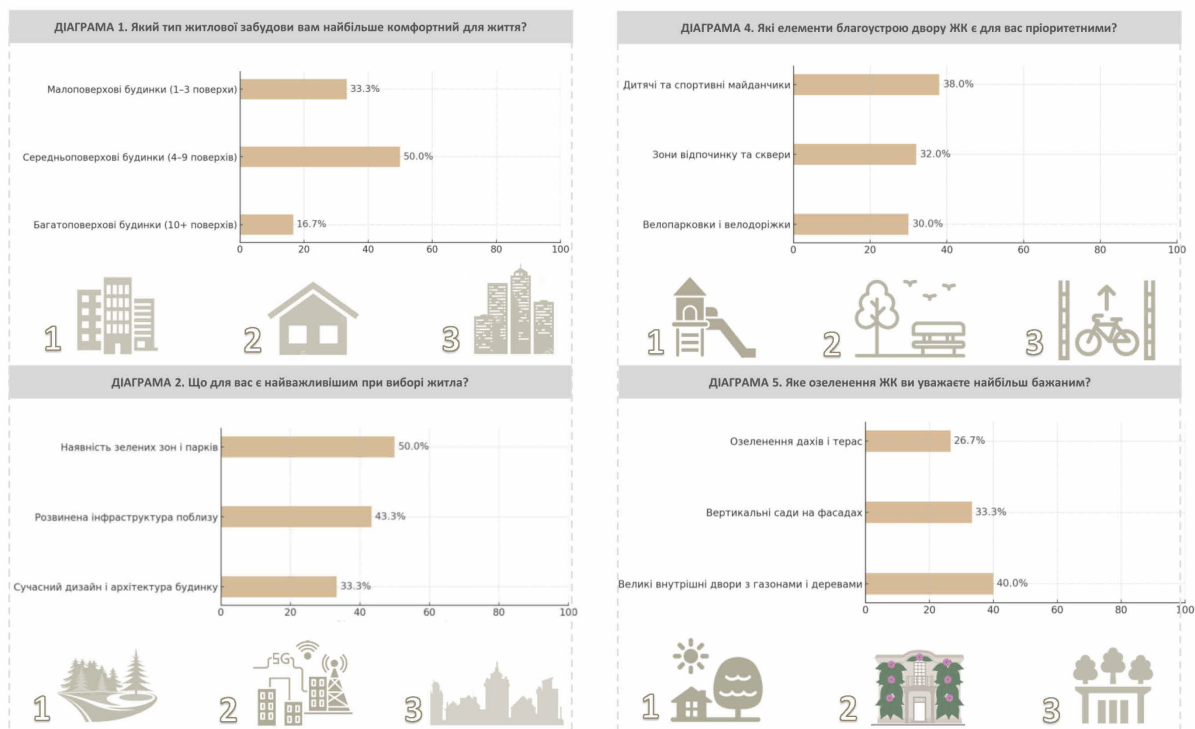

Рис. 9. Фрагмент графічного оформлення теоретичних досліджень другого розділу у вигляді блок-схем здобувачки групи ДАС-м23-6 Полякової О.М., керівники: канд. арх., доц. Щурова В.А., канд. арх., доц. Гарбар М.В.

3.1. РЕЗУЛЬТАТИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ОПИТУВАННЯ: ПОТРЕБИ ТА ОЧІКУВАННЯ МЕШКАНЦІВ ГОСТОМЕЛЯ ЩОДО ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ

3.1. ТИПИ ЖИТЛОВИХ БУДІВЕЛЬ У СЕЛИЩІ ГОСТОМЕЛІ: КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ФОТОФІКАЦІЯ

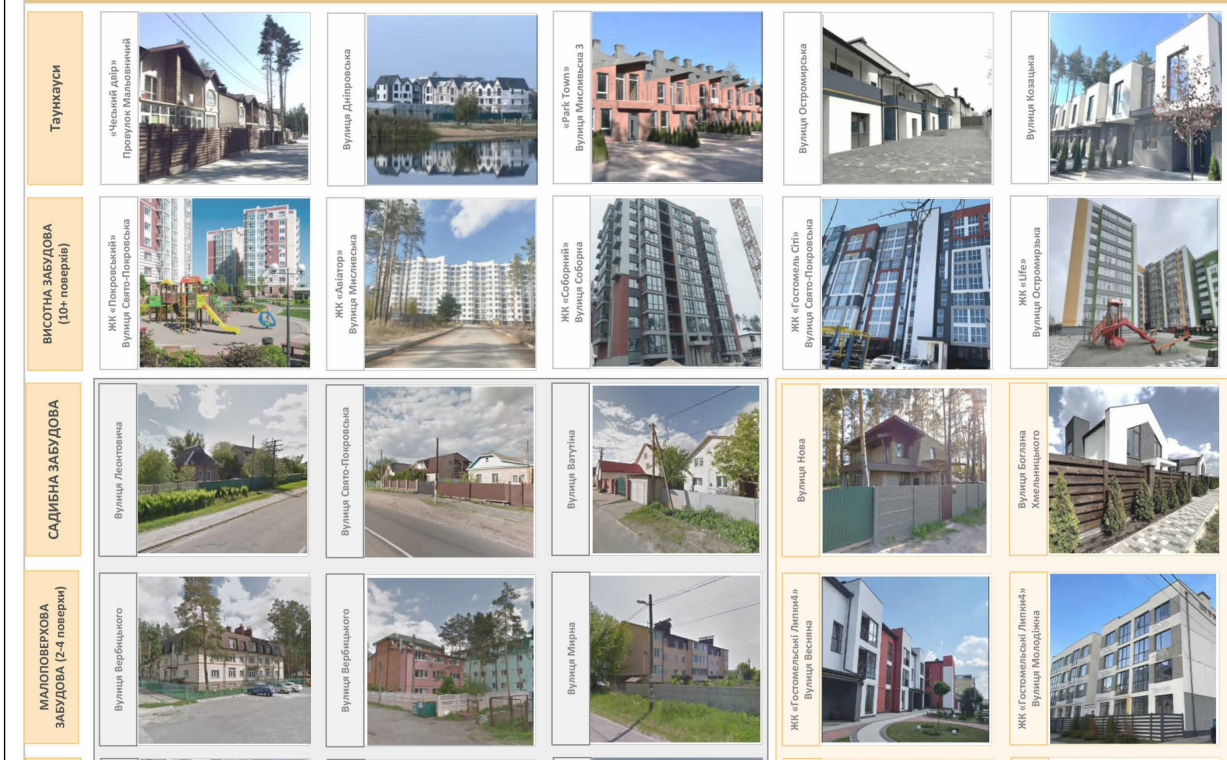

Рис. 10. Фрагмент графічного оформлення результатів передпроектного аналізу, представлених у третьому розділі магістерської роботи у вигляді блок-схем здобувачки групи ДАС-м23-6 Полякової О.М., керівники: канд. арх., доц. Щурова В.А., канд. арх., доц. Гарбар М.В.

В розробці схем і таблиць, а також в оформленні презентації та загальної компоновки проекту здобувачі можуть використовувати дизайн-ефекти, які не заважають сприйняттю змісту матеріалів та не суперечать загальним правилам подачі архітектурних креслень. Загальна компоновка проекту разом з графічною науковою частиною мають бути виконані в одному стилі, наукова частина має бути чітко розмежованою по розділах (див. дод. 6). Цікавими для подачі на даний час є застосування вибух-схем, перспективних розрізів з показом багатопланових інтер'єрів. У процесі демонстрації фотографій та 3Д-моделей аналогів та іншого аналітичного матеріалу не треба забувати про функціональні схеми, плани, генеральні плани та інші креслення, які сприяють глибшому вивченню особливостей архітектурних чи середовищних об'єктів (рис. 8).

Під час розробки графічних матеріалів теоретичної частини також треба взяти до уваги, що недоліком у формуванні таблиць і блок-схем є перенавантаження текстом, яке свідчить про те, що автор не може вибрати головне та структурувати дані. Також не є позитивним використання туристичних схем для позначення місцезнаходження об'єктів та надмірне використання тривіальних піктограм.

Якщо в роботі є підрозділ, в якому розглядається досвід теоретичних досліджень з даної теми, то в якості рисунків до нього можуть використовуватись ілюстрації, схеми, таблиці, наведені в монографіях, дисертаціях і статтях, з обов'язковим посиланням на автора і відповідне джерело. Також слід виділити окремі наукові напрями і підібрати відповідні дослідження різних науковців щодо кожного з них, можна додати суміжні дослідження з інших галузей, які пов'язані з темою. Наприклад, у роботі з зеленою архітектурою доцільно виділити такі складові, як архітектура, екологія, технологія. У процесі дослідження спеціалізованих медичних установ і тем безбар'єрності, інклюзивного середовища слід звернутися до наукових праць, пов'язаних з медициною та психологічним впливом різних факторів на здоров'я людини з посиланням на отримані в цій галузі статистичні дані. Аналоги намагатися класифікувати за основними типологічними характеристиками або за країнами розташування, якщо властиві такі відмінності.

Слід зауважити, що надто активно проявляються і можуть зіпсувати загальний вигляд компоновки наступні інциденти: дрібний масштаб та яскравість різнокольорових фотографій аналогів, котрі рясно вкривають поверхню аркушів наукової частини; крупні схеми у вигляді кругів; круглі діаграми, розташовані в кілька рядів; схеми довільних криволінійних форм з незрозумілими, заплутаними зв'язками та надмірною кількістю стрілок. Треба бути обережними у використанні яскравих кольорів, товстих темних рамок, крупного шрифту написів і проявляти знання композиційних засобів сприйняття, зважати на елегантність архітектурної графіки. Іноді доцільно зробити монохромну подачу або зменшити рівень насиченості кольорів для досягнення гармонійного ефекту.

ЗМІСТ І ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ

Експериментальна частина магістерської роботи – демонстрація новизни архітектурного рішення з урахуванням сучасних вимог до архітектурно-дизайнерського середовища та впровадження в практику проектування отриманих в ході магістерського дослідження наукових результатів. Проект являє собою ілюстрацію обґрунтування містобудівного, об'ємно-планувального, предметно-просторового дизайнерського рішення. Глибина проробки проекту, грамотність виконання креслень, комплексне вирішення функціонально-технологічних, конструктивних і естетичних питань свідчать про рівень володіння здобувачем знаннями, здатність їхнього застосування у вирішенні поставлених задач, що є підставою для присвоєння освітнього ступеня «магістр архітектури» і рекомендації для подальшої роботи у наукових і проектних організаціях.

Для *містобудівного обґрунтування* слід дотримуватись містобудівних і середовищних вимог, провести передпроектний аналіз за допомогою вивчення ситуаційного плану, топографічної основи, наявних обмежень за генеральним планом міста та кадастром, інших картографічних даних про ділянку проектування. Серед необхідних даних, які треба проаналізувати, такі: метеорологічні, гідрологічні, геологічні, дендрологічні, проходження інженерно-технічних комунікацій, дані екологічної оцінки. Важливо відвідати ділянку самостійно, зробити фотофіксацію місцевості, природного оточення та навколишньої забудови. У складі проекту до цього підрозділу відносяться: ситуаційна схема розташування об'єкта у місті; опорний план; генеральний план, який демонструє кінцевий результат проекту; схеми функціонального зонування, розподілу транспортних і пішохідних потоків, озеленення та інші специфічні схеми залежно від характерних особливостей обраної ділянки проектування. За необхідності, генеральний план може бути поєднаним з планом першого поверху комплексу будівель і споруд.

Архітектурно-планувальні особливості відображаються в розробці функціонально-планувальних та об'ємно-просторових рішень комплексу, площа якого має бути не менша за 15000 м². [5]. Необхідно розкрити прийоми функціональної і композиційної організації об'єкта, засоби художньої виразності. Важливо запропонувати оригінальні ідеї поєднання традицій і новаторства, відродження найкращих рис регіональної архітектури. Серед креслень архітектурно-планувальної частини виділяються наступні: плани поверхів, що дозволяють розкрити функціонально-конструктивне рішення всієї будівлі – плани першого поверху, типового поверху та всіх інших, що не повторюються; фасади з антуражем, які демонструють закінчений образ і дають реалістичне уявлення про характер архітектури, її пластичне і кольорове рішення, імітацію застосованих матеріалів; розгортки; розрізи в кількості для наочного розкриття просторового рішення конструктивної схеми будівлі; перспективні зображення, головне з яких має ілюструвати сприйняття об'єкта з точки зору людини.

Дизайнерське рішення – найбільш важлива частина для спеціалізації «Дизайн архітектурного середовища», тому має бути проявлена в повному необхідному обсязі та виконана на поглибленому рівні на відміну від інших кафедр архітектурного факультету. Дизайн-пропозиції мають відрізнитися своєю креативністю, новизною, неординарними художніми рішеннями, синтезом мистецтв. Художнє проектування інтер'єрів і благоустрою території орієнтовані на вирішення утилітарних та естетичних якостей архітектурного середовища житлових і громадських будівель і комплексів. Головна задача архітектора-дизайнера створити комфортні умови перебування людей у внутрішньому та навколишньому середовищі, врахувати ергономічні вимоги до величини приміщень, меблів, обладнання, передбачити необхідне інженерно-технічне забезпечення, підібрати асортимент дендрологічної продукції, забезпечити багатофункціональність використання відкритих просторів із застосуванням прийомів трансформації.

Робочою програмою здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти передбачені предмети на вибір, і на кафедрі дизайну архітектурного середовища є поділ на тих, хто обирає напрям дизайну інтер'єру або ландшафтного дизайну. Згідно з цим вибором здобувачі в магістерській роботі представляють один з цих напрямів. За бажанням або специфікою тематики магістерського дослідження здобувачі можуть розробити проєкт інтер'єру і благоустрою. Ці питання узгоджуються з керівником та обговорюються під час колегіальних переглядів кафедрою.

Під час виконання графічної частини проєкту інтер'єра слід обирати приміщення, яке розкриває типологічні характеристики об'єкта. Особливою популярністю серед здобувачів користуються простори атріумів, вхідної групи для будівель різного типу. В таких приміщеннях можна застосувати синтез мистецтв, зробити багатопланові перспективні зображення, застосувати інсталяції та інші види арт-мистецтва. Але не завжди це є доцільним, все ж таки в громадських просторах загального користування проявляється глобалізм і стираються межі між функціональністю об'єкта, в таких випадках треба більше уваги приділити фірмовому стилю, щоб можна було наочно визначити функціональне призначення об'єкта. Розповсюдженим недоліком також є бажання формально представити інтер'єр будь-якого невеличкого замкненого простору, наприклад, розробка приміщення кафе у масштабних торговельно-розважальних комплексах, музейних і виставкових центрах, медичних установах, реабілітаційних або навчальних закладах.

У складі проєкту дизайн інтер'єру має бути представлений наступними кресленнями: план приміщення з розміщенням обладнання; розгортки стін; план стелі; перспективні зображення; креслення дизайнерського обладнання; таблиця кольорів і фактури застосованих матеріалів. Особлива увага приділяється розробці індивідуальних елементів інтер'єру – меблів, освітлювальних приладів, трансформаційних елементів, огорожувальних

конструкцій, декорування озелененням, монументальним панно, творам сучасного мистецтва тощо.

Благоустрій території об'єкта, що проєктується, залежно від теми може бути важливою складовою вираження наукової новизни. У процесі розробки нових видів поселень організовується комплексний благоустрій території містобудівного утворення, іноді об'єкт проєктування межує з заповідними територіями, парковими зонами та являє собою продовження системи зелених насаджень. На рівні генерального плану вирішуються оточення і приватна територія, яка належить до певного об'єкта, це і внутрішні дворики або частини будівель і споруд, як то озеленення дахів стилізованої частини та поверхів. Благоустрою територій різного функціонального призначення житлових, громадських, промислових комплексів притаманні свої особливості, тому слід враховувати нормативні обмеження та умови.

Для повного вираження ідеї слід подати наступні креслення: план обраної ділянки благоустрою; розгортки благоустрою і озеленення; розбивочні креслення благоустрою і посадочні креслення озеленення; проєкції та 3D-моделі елементів малих архітектурних форм і дизайнерського обладнання; перспективні зображення ділянок благоустрою, площ, композиційних елементів зелених насаджень; фрагментарні розрізи по ділянках із застосуванням прийомів геопластики; специфікація дерев і кущів; таблиця кольорів і фактури застосованих матеріалів.

Макет використовується для повного сприйняття композиційних переваг запроєктованого комплексу в об'ємі. Містобудівний макет показує об'ємно-просторову будову комплексу та його місце в реальних середовищних умовах і виконується, якщо містобудівна концепція є головною у проєкті. Робочий макет використовується у процесі пошуку архітектурного образу, виявляє композиційні співвідношення складових об'ємів. Чистовий макет об'ємного рішення комплексу в більш крупному масштабі розробляється разом з прилеглою територією і відображає ритмічні сполучення елементів будівлі. Залежно від теми магістерської роботи та задач, поставлених здобувачем, вирішується, який макет робити доцільніше – містобудівний або об'єм будівлі. За умов можливості демонстрації на захисті електронних матеріалів, альтернативною є анімація-обліт навколо об'єкта, за бажанням автора можна показати віртуальний прохід всередині будівлі.

Архітектура – складне синтетичне явище. Створити повноцінний об'єкт, котрий висвітлює результати наукового дослідження, можна лише за всебічного урахування великого кола функціональних, технічних, економічних та ідейно-художніх задач. Нові тенденції та течії в архітектурі зароджуються не тільки на основі вивчення архітектурної бази, вони можуть з'явитися спонтанно у відкритому для нового розумі здобувача та його устремління витворити щось неординарне, незвичайне, евристичне.

СКЛАД РОБОТИ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «МАГІСТР»

Склад магістерської записки

- Титульний аркуш магістерської роботи.
- Завдання до кваліфікаційної роботи.
- Резюме.
- Бланк проходження перевірки на антиплагіат.
- Зміст.
- Вступ.
- Розділи основної частини.
- Розділи суміжних дисциплін.
- Загальні висновки.
- Бібліографічний список.
- Додатки.

Склад графічної частини – впровадження наукових результатів магістерської роботи

У графічній частині магістерської роботи до захисту виноситься наочний інформаційно-ілюстративний матеріал до кожного з розділів і підрозділів наукової частини, а саме: таблиці, рисунки, схеми, діаграми, графіки тощо. Проектна частина являє собою впровадження отриманих в ході дослідження результатів і складається з обґрунтування містобудівного, об'ємно-планувального, дизайнерського рішення, які подаються в наступному об'ємі:

Містобудівне рішення:

- ситуаційна схема розташування об'єкта у місті;
- опорний план М 1: 1000, М 1:2000 /залежно від тематики проєкту/;
- генеральний план М 1:500, 1:200;
- схеми: функціонального зонування, розподілу транспортних і пішохідних потоків М 1:200.

Архітектурно-планувальне рішення:

- плани М 1:100, М 1:200;
- фасади з антуражем М 1:50, М 1:100;
- розгортки М 1:200, М 1:400;
- розрізи М 1:100, М 1:200;
- перспективні зображення.

Благоустрій території:

- опорний план благоустрою і озеленення території в проєктах комплексного благоустрою і озеленення територій, що реконструюються або містобудівних проєктів по розробці поселень М 1:500 – 1:1000.
- план обраної ділянки благоустрою М 1:50;
- розбивочні креслення благоустрою М 1:50 – 1:100;
- посадочні креслення озеленення М 1:50 – 1:100;

- розгортки благоустрою і озеленення по основних осях М 1:50;
- поперечні профілі вулиць М 1:50 – 1:25;
- розробки елементів малих архітектурних форм і дизайнерського обладнання М 1:50 – М 1:10;
- перспективні зображення ділянок благоустрою, площ, композиційних елементів зелених насаджень;
- специфікація дерев і кущів;
- кольорово-фактурна таблиця матеріалів;
- номенклатура малих архітектурних форм, елементів дизайнерського обладнання.

Дизайн інтер'єру:

- план приміщення з розміщенням обладнання М 1:50, М 1:25;
- розгортки стін М 1:25;
- план стелі М 1:50; М 1:25;
- перспективні зображення;
- креслення дизайнерського обладнання М 1:5 – М 1:25;
- кольорово-фактурна таблиця матеріалів.

Макет містобудівний або об'єм будівлі на вибір, як альтернатива – відео-анімація – обліт навколо об'єкта.

Масштаби і кількість креслень можуть бути зменшені або збільшені за погодженням під час колективних кафедральних переглядів роботи.

Перелік матеріалів, які необхідно представити на захист:

1. Роздрукована, підписана і зброшурована в тверду палітурку магістерська записка.
2. Альбом презентації формату А3 зброшурований у тверду палітурку або на пружині.
3. Роздрукований проєкт у заздалегідь визначеному кафедрою форматі.
4. Електронний варіант магістерської записки та презентації.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Критеріями оцінки магістерської роботи є повнота та логічність послідовності викладення інформації, доречність komponування матеріалів, якість графічного виконання, правильність оформлення пояснювальної записки чи магістерської атестаційної роботи. Функціонально-конструктивне рішення запроєктованого об'єкта має відповідати нормативним вимогам; мати високі художньо-естетичні якості. Враховується доречність komponування матеріалів; правильність побудови креслень; якість графічного виконання креслень проєкту і демонстраційного макету.

Кінцева оцінка складається з 50% кафедральної оцінки та 50% – оцінки державної екзаменаційної комісії. До складу кафедральної оцінки входить дотримання графіка роботи над магістерською роботою та 100% дотримання

вимог щодо складу проєкту: виконання клаузури, затвердження ескізу на попередніх переглядах, повнота і якість виконання графічної частини та пояснювальної записки. Невчасне виконання окремих етапів карається зниженням відповідної оцінки. Важливою є апробація результатів дослідження у вигляді виступів на якнайменше двох конференціях та публікації тез доповідей. Отримання кінцевої оцінки стає можливим лише за умов виконання усіх попередніх етапів.

Оцінка державної екзаменаційної комісії базується на перевірці грамотності вирішення містобудівних, функціональних, конструктивних питань; додержанні естетичних вимог та доцільності образного рішення, авторських пропозицій щодо розробки дизайн-частини; здатності студента у доповіді донести результати дослідження або практичних навичок, чітко відповідати на поставлені запитання.

Розподіл балів, які отримують студенти, за кваліфікаційну роботу під час кафедральної оцінки

100% дотримання складу проєкту	Новизна результатів магістерського дослідження, апробація	Грамотність функціонально - композиційних та дизайнерських рішень	Відповідність нормативним вимогам	Якість графічної подачі	Сума
10	10	10	10	10	50

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основний:

1. Основи дизайну архітектурного середовища : підручник / В. О. Тимохін, Н. М. Шебек, Т. В. Малік та ін. – Київ : КНУБА, 2010. – 400 с.
2. Криворучко О. Ю. Сучасна архітектура: термінологічний словник. – Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2008. – 136 с.
3. Лінда С.М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд : навч. посібник. – Львів : «Львівська політехніка», 2010. – 608 с.
4. Положення про кваліфікаційну роботу здобувачів вищої освіти Київського національного університету будівництва і архітектури. Затверджено Вченою радою КНУБА. Протокол №22 від 31 «травня» 2024 р. Введено в дію наказом ректора №224 від 12 «червня» 2024 р.
5. Положення про виконання випускної роботи магістра освітньо-наукової підготовки для спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» / Л. Г.

- Бачинська, П. П. Безродний, М.Ф. Кушніренко, В. О. Тімохін. – Київ : КНУБА, 2018. – 28 с.
6. Переддипломний проект : методичні вказівки до виконання курсової роботи для студентів 6 курсу архітектурного факультету, спеціалізація «Дизайн архітектурного середовища» / уклад. : В. А. Щурова. – Київ : КНУБА, 2018. – 26 с.

Допоміжний:

1. Бачинська Л.Г. Архітектура житла : Проблеми теорії та практики структуроутворення. – Київ : Грамота, 2004. – 408 с.
2. Тімохін В.О. Основи містобудування : навчальний посібник. – Київ : 1996. – 216 с.
3. Черкес Б.С. Архітектура сучасності : остання третина ХХ – початок ХХІ століть : навч. посібник ; 2-ге вид. / Б.С. Черкес, С.М. Лінда. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 384 с.
4. Житкова Н.Ю. Теорія архітектури і архітектурного проектування. Архітектурна типологія промислових будівель : конспект лекцій. – Київ : КНУБА, 2005. – 100 с.
5. Шемседінов Г.І. Проектування мобільних будівель : навчальний посібник. – Київ : КНУБА, 2007. – 144 с.
6. Колінько В.В. Київ – священний простір. Від філософії до національної ідеї / В.В. Колінько, Г.К. Куровський. – Київ : Київська національна ініціатива, друге видання, 2010. – 256 с.
7. Шебек Н.М. Гармонізація планувального розвитку міста. – Київ : Основа, 2008. – 216 с.
8. Порт В. (Щурова В.А.) ЛАД : ландшафт, архітектура, дизайн. – Київ : ArtHuss, 2017. – 612 с.
9. Александер Крістофер. Як будувати на віки. Архітектура поза часом / пер. з англ. Миколи Климчука. – Київ : Основи, 2020. – 464 с.
10. Alexander K. A New Theory of Urban Design. – N.Y.: Oxford University Press, 1987. – 251 p.

СПИСОК КОРИСНИХ САЙТІВ

1. Головна бібліотека КНУБА. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/> – Назва з екрана.
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua> – Назва з екрана.
3. Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека імені В. Г. Заболотного. – Режим доступу: [http:// www.dnabb.org](http://www.dnabb.org) – Назва з екрана.
4. Електронна бібліотека Google Book Search. – Режим доступу: <https://books.google.com.ua> – Назва з екрана.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ

(факультет)

ДИЗАЙНУ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

(назва випускової кафедри)

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

на тему:

« _____ »

(прізвище, ім'я та по батькові здобувача повністю)

Київ 20__ р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ
(факультет)

ДИЗАЙНУ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА
(назва випускової кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
д. арх., проф. _____ В.О. Тімохін
“___” травня 20__ року

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

(назва)

Виконав _____
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

G17 Архітектура та містобудування

(Спеціальність)

«Дизайн архітектурного середовища»

(Освітньо-наукова програма)

Групи _____

Керівник: _____

(прізвище, ініціали)

(науковий ступінь, вчене звання)

Ідентичність підтверджую

Я, як здобувач вищої освіти КНУБА, розумію і підтримую політику закладу з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) незгодувану допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Київ 20__ р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: Архітектурний
Випускова кафедра: Дизайну архітектурного середовища
Освітній ступінь: Магістр
Спеціальність: G17 Архітектура та містобудування
Освітньо-наукова програма: Дизайн архітектурного середовища

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
д.т.н., проф. _____ О.В. Кащенко
„___” _____ 20__ року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

1. Тема роботи

затверджена наказом ректора КНУБА № _____ від « _____ » _____ 20__ року

2. Керівник

(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання здобувачем роботи до захисту _____

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Розділ 1.

(Назва розділу)

Розділ 2.

(Назва розділу)

Розділ 3.

(Назва розділу)

Розділ 4.

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

(Назва розділу)

5. Перелік графічного матеріалу (з точними назвами обов'язкових креслень):

6. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	
Розділ 2.	
Розділ 3.	
Розділ 4. Цивільний захист	
Остаточне оформлення роботи	
Направлення роботи для перевірки на плагіат	
Попередній захист роботи на випусковій кафедрі	
Направлення роботи на рецензування	
Передача матеріалів роботи на кафедру	
Захист роботи	

7. Консультанти розділів кваліфікаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірів	
		дата	підпис
Розділ 1			
Розділ 2			
Розділ 3			
Цивільний захист			

8. Дата видачі завдання _____

Зав. кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Здобувач

(підпис)

(прізвище та ініціали)

РЕЗЮМЕ (SUMMARY)			
<i>до кваліфікаційної випускної роботи здобувача:</i>		<i>(ПІБ здобувача українською та англійською)</i>	
ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема <i>(українською та англійською)</i>			
Освітній ступінь	Магістр		
Факультет	Архітектурний		
Випускова кафедра	Дизайну архітектурного середовища		
Спеціальність	G17 «Архітектура та містобудування»		
Освітньо-наукова програма	Дизайн архітектурного середовища		
Керівник			
Обсяг роботи:	<i>пояснювальна записка, стор.</i>	<i>розділів</i>	<i>креслень формату А1</i>
Розділ 1. Назва розділу			
Розділ 2. Назва розділу			
Розділ 3 Назва розділу			
Розділ 4. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ			
Висновки по роботі:			
Ключові слова: Keywords:			

Здобувач: _____ / _____ /
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник: _____ / _____ /
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 20__ р.

Anti-Plagiarism v-15.257

Максимальна подібність до одного документа

Словники перевірки: en_US, ru_RU, ua_UA

Помилки в документах:

ID: Назва: Додано до БД: Автор: Керівник:	Документ		Сумарна подібність по Базі Даних	
	Символи	Лексеми	Символи	Лексеми

Відсоток плагіату не перевищує дозволenu норму (30 %)

Відповідальний за перевірку _____ /Рябець Ю.С./

Приклад компоновки графічної частини магістерської роботи

Навчально-методичне видання

Дизайн архітектурного середовища

Методичні вказівки
до виконання кваліфікаційної роботи
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності G17 «Архітектура та містобудування»,
освітньо-наукова програма «Дизайн архітектурного середовища»

Укладачі: **Тімохін** Віктор Олександрович,
Щурова Вікторія Анатоліївна,
Рябець Юлія Степанівна

Випусковий редактор *Л. С. Тавлуй*
Комп'ютерне верстання *К. А. Мавроді*

Підписано до друку 15.04.2026. Формат 60 x 84_{1/16}
Ум. друк. арк. 2,09. Обл.-вид. арк. 2,25.
Електронний документ. Вид. № 18/III-26

Видавець і виготовлювач:
Київський національний університет будівництва і архітектури

Проспект Повітряних Сил, 31, Київ, Україна, 03037

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 808 від 13.02.2002